

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשֶׁת וַיִּקְהַל פְּקוּדֵי

כה' אדר תשפ"ג

שבת החודש

יציאת השבת:

18:27

ירושלים: 18:26

הפטרה: כה אמר ה'. אשכנ: כל העם הארץ

מברכים חודש ניסן שיחול ביום המישי

המולד ליל רביעי 1:24 12 חלקים

יציאת שבת ר"ת 19:02

גיליון 811

כניסת השבת:

17:18

ירושלים: 17:13

לְחֶשֶׁב מַחֲשַׁבֶּת - קֹדֶשׁ

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בנוסף לעשיית מלאכת המחשבת שנדרשה לעשיית כלי המשכן, היו צריכים בצלאל ואהליאב "לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחושת". כלומר, הם היו צריכים לחשוב בשעת העשייה לא רק על דרך יצירת הכלים שתהיה טובה ומושלמת, אלא על כך שהכלים שהם יוצרים הם כלי קודש במשכן. וזהו לחשוב מחשבות, בשתי מחשבות הכתוב מדבר: העשייה עצמה ומחשבת הקודש.

וכך מובא בתלמוד (מסכת ערכין טז, א): "למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת קורבנות? לומר לך: מה קורבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין. כתונת מכפרת על שפיכות דמים, דכתיב 'ויטבלו את הכתונת בדם'. מכנסים מכפרים על גילוי עריות, דכתיב 'ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה'. מצנפת מכפרת על גסי הרוח, כדרכי חנינא דאמר רבי חנינא יבוא דבר שבגובה ויכפר על מעשה גובה. אבנט מכפרת על הרהור הלב אהיכא דאיתיה, דכתיב 'והיה על לב אהרן'. חושן מכפר על הדינין, דכתיב 'ועשית חושן משפט'. אפוד מכפר על עבודה זרה, דכתיב 'אין אפוד ותפרים'. מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקדוש ברוך הוא יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול. ציץ מכפר על מעשה עזי פנים".

זוהי כוונת הכתוב "ולחשוב מחשבות", שבזמן עשיית הכלים יחשבו את מחשבת הקודש שיש ביעודן של כלים אלו. ומכאן הוראה לכל אדם העוסק בדבר קודש שתהיה מחשבתו לשם קודש. וכמו שנוהגות נשים צדקניות שכאשר מכינות דבר מאכל לשבת, מוציאות בפהם שיהיה לכבוד שבת קודש, ומוסיפות ברכות שהאדם האוכל ממנו יזכה לשלום ושיהיו ילדיהם תלמידי חכמים וכו' והוא מנהג יפה. והעושה כך בכל פעולתיו זוכה לקיים: "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

שבת פרשת החודש

שבת האחרונה של אדר, היא הרביעית והאחרונה מ'ארבע פרשיות'. ונקראת 'פרשת החודש', על שם הקריאה שקורין בה למפטיר בפרשת החודש הַזֶּה לְכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים מִסֹּדֶר בֹּא, בִּסְפֶר שְׁמוֹת, מוֹצִיאִין בַּשַּׁבָּת זֶה שְׁנֵי סְפָרֵי תוֹרָה, בְּאַחַד קוֹרִין בְּפֶרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ וּבִשְׁנֵי קוֹרֵא מִפְטִיר מִסְפֵּר שְׁמוֹת כֹּנ"ל.

כזה ראה וקדש:

"החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". פרשת החדש נקראת כשאנו מתקרבים לראש חדש ניסן, החדש הראשון לחודשי השנה, אשר בתוכו חג החרות, חג הפסח.

הפתיחה לאירועי יציאת מצרים, ההוראה להתכונן לפסח, נאמרה למשה ולאהרן בראש חדש ניסן. ולפיכך אנו קוראים בשבת זו את הפסוקים מפרק י"ב בספר שמות, ובהם המצוות הראשונות שנתנו לעם ישראל. הפסוק הראשון: "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה", מדבר בשני נושאים: הנושא הראשון, קידוש החדש, והעניין השני: קביעתו של ראש חודש ניסן כראש השנה לחודשים.

וכך פירש רש"י שם: "החדש הזה. הראהו לבנה בחדושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי: הוזה. נתקשה משה על מולד הלבנה באיזו שעור תראה ותהיה ראויה לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש":

ועדיין יש לשאול מדוע נתקשה משה במולד הלבנה עד שנצטרך הקב"ה להראותה לו באצבע? ונראה כי הטעם הוא, גודל העוצמה שנתן הקב"ה כח ביד חכמי ישראל לקדש את החודשים ולקבוע את הזמנים, ובזה נתקשה משה, הכיצד יקדש אדם את הלבנה? מה אדם ותדעו? והוראתו של הקב"ה היתה נתינת הכח ביד משה רבנו, ראש וראשון לחכמי ישראל, להעביר בידו את הכח לחכמים לקדש את החודש.

מצווה זו מלמדת אותנו על קדושת עם ישראל הקובעים על קדושת הזמנים. בסמוך ונראה לראש חודש ניסן, נלמד להעריך את הכוחות שנתן לנו בורא העולם, להוסיף קדושה בעולם.

הטעם לקביעת שבת החודש:

טעם שתקנו לשנות בשבת של ראש חדש ניסן (או בשבת שלפניו) ולהוסיף בה קריאה מעניין היום, מפני חשיבותו של ניסן שהוא ראש לכל החדשים ומלך עליהם (החודש הַזֶּה לְכֶם - לכם אותיות מלך), ומצוה לקדש אותו יותר מכל שאר החדשים, לכך מכריזין עליו לקדשו ברבים בשבת שהיא יום כינוס ואסיפה בבתי כנסיות, על ידי קריאה זו בתורה וההפטרה בנביא:

ואין קריאה זו הקידוש של החדש, שאין קידוש החדש אלא בבית דין מומחין בזמן שהיתה נוהגת סמיכה בישראל. ועל ידי עדים שראו את הירח החדש, אבל יש בזה משום תוספת קידוש

על ידי ההכרזה בפומבי שעושים לניסן יותר מלחדשים אחרים. ועוד, שעל ידי קריאה זו שמודיעים לעם על כניסת ניסן, מזכירים להם שחג הפסח קרוב לבוא ויכינו עצמם לעלות לרגל. לפי שחמורה מצות עליה לרגל בחג הפסח משאר הרגלים, שיש בה מצות הקרבת הפסח, והקרבת הפסח היא מצוה שיש בה כרת. ועוד, שקרבות היחיד שבשאר הרגלים יש להן תשלומין כל שבעה, ופסח אין לו תשלומין:

ומפני שגדול כבוד הבית בפסח יותר מבכל השנה, ורוב ישראל, כנשיא וכעם, באים שעריו בשיר ובהלל, משום כך מלמדים לעם ולנשיא את משפטיהם זה עם זה, ומשפט כולם עם הבית וקדשיו ועבודותיו וקרבותיו; וזה ענין קריאת ההפטרס מספר יחזקאל.

החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה:

החדש הזה לכם. לכם - שלכם; לכם - לגאולתכם. החדש הזה לכם - מסור הוא לכם: אמר רבי יהושע בן לוי: משל, למלך שהיה לו אורלוגין והיה מביט בו ויודע איזו שעה ביום, כיון שעמד בנו על פרקו, מסר לו אורלוגין שלו. כך אמר הקדוש ברוך הוא: עד עכשו חשבונן של חדשים ושל שנים בידי, מכאן ואילך הרי הן מסורין בידכם.

הדא הוא דכתיב (שיר השירים ב): קול דודי הנח זה בא, מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות - רבי יהודה אומר, קול דודי - זה משה; בשעה שאמר לישראל, בחדש הזה אתם נגאלין, אמרו לו: משה רבינו, היאך אנו נגאלין, לא כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו וצדקם ונענו אתם ארבע מאות שנה והלא אין בידינו אלא מאתים ועשר? אמר להם, הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם אלא מדלג על ההרים - מדלג על הקצים ועל החשבונות ועל העיבורים, ובחדש הזה אתם נגאלים.

חדש שכולו גאולה:

אין קורין גאולה אלא ליציאה מאפלה לאורה. זה שלא ידע טעם שעבוד מעולם, אינו טועם טעם של גאולה, ועיקרה של גאולה - החרות הבאה מתוך השעבוד גופו; אלמלא היו ישראל משועבדים, לא זכו להיות בני חורין לעולם; וכשנשתעבדו - השעבוד עצמו הוליד את הגאולה, ומתוך החשכה בקעה האורה ולא ממקום אחר. וכן אמרו חכמים:

'אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, אימתי אתה גואלנו? אמר הקדוש ברוך הוא: לכשתרדו במדרגה התחתונה - אותה שעה אני גואל אתכם':

אתה מוצא כשנולד יצחק היו הכל אומרים: נולד בן לשעבוד, שכך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם כי גר יתה נרעך (בראשית טו) - ולא היה יצחק אלא אב לאומה של גאולים ובני חורין. וכן אתה מוצא ביצחק כשנעקד על גבי המזבח, היה דומה כאילו כלל זרעו של אברהם מן העולם ודוקא מתוך החשיכה באה הגאולה וכן לעתיד לבוא, דוקא בזמן שיראה כאילו זרעו של אברהם אבינו כלל מן העולם אז תחל הגאולה וכמו שקרא בדורנו לעין כל. (ע"פ ספר התודעה)

ברכת האילנות

היוצא בימי ניסן, ורואה אילנות מלבליים, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא חָסַר בְּעוֹלָמוֹ כָּלֹם וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת טוֹבִים לְהֵנוֹת בָּהֶם בְּגִי אָדָם.

א. תיקנו רבותינו ברכה זו, מכיון שהלבלוב באילנות הוא דבר שבא מזמן לזמן באופן מחודש, שאדם רואה עצים יבשים שהפריחם הקב"ה (הרא"ה בספר פקודת הלויים, ברכות מג:) ואין לברך ברכה זו אלא פעם בשנה ולא יותר.

ב. גם הנשים יברכו ברכת האילנות בחודש ניסן, ואף על פי שנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן מכל מקום ברכת האילנות יברכו.

ג. הטעם, שמעצם מצות ברכת האילנות, היה ראוי לברך בכל זמן, אלא שהטעם שמברכים דוקא בימי ניסן הוא משום שאז מלבליים האילנות, נמצא אם כן שאין הזמן גורם את הברכה, רק הוא תנאי בברכה, ולכן גם נשים יברכו ברכת האילנות.

ד. אין לברך ברכת האילנות אלא על אילנות של מאכל, אבל על אילני סרק שאין מוציאין פירות אין לברך, ומכל מקום אם עבר ובירך על אילני סרק, לא יחזור לברך כשרואה פרחי אילני מאכל.

ה. לא יברך אלא כשרואה שני אילנות, ודי מצד הדין אפילו בשני אילנות ממין אחד, והמברך על מיני אילנות הרבה, הרי זה משובח.

ו. אילנות המורכבים מין בשאינו מינו, יש אומרים, שאין לברך עליהם ברכת האילנות, שהואיל וקיומם נגד רצון הבורא, אין לברך ולהודות להשם יתברך על כך. ויש חולקים ואומרים שהואיל והברכה היא על כללות הבריאה, יכול לברך גם על אילנות מורכבים. ואף על פי שהרצוה להקל לברך עליהם אין למחות בידו, ומכל מקום לכתחילה אין לברך עליהם, שספק ברכות להקל.

ז. מותר לברך על אילנות שהם בתוך שלוש שנים לנטיעתם, אף על פי שהם ערלה, ואסורים בהנאה, הואיל ולא נעשו באיסור, מותר לברך עליהם.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפאת: אברהם צימרון. שרה בת שמחה. ציפורה יהושע לוי. ביבה אלימלך. עור בן עישה. תקוה בת עוזיה. אלונה בת ג'אן. אסנת בת זרבה. מול בת עולה. אברהם בן חזל. רחמים בן סולמנט. דראל בן אביעל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת וזורה. ערן בת חזל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל חייז.

להחזרת נעדרים: צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הר"ר עקיב. הר"מ אליהו. דוב אברהם צוקרמן. רבי מסעוד מלול. רבי יצחק שושן. רבי יעקב שושן. יונה יוסף. ספר מנחם. יצחק דרעי. רבי אברהם בן שבאי אלעזר. מקסים חיים דרעי. טיר חיים. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ונחום אטאיים. אורן מועלם. אליהו מייטס. דוד גרוסברג. מורי פולק. מרים קדושים. עמוס דמרי. רחל שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק וק בן סליקה. נעים משה. יצחק וטוביה אלון. אשכנז וסליקה שושן. חיה שמעון. פדה גורי. יונה יוסף. לאה צמרון. סימון בן רחוב. ליט שבת משה עטרי. חנה יצחק. אסתר חוד. אסתר בת תרא. אליהו בת פריחה. תירצה זיגון. אסתר וענבר חיים. דניאל אלמליח. מנחם הלוי. דוד טוביל. מיכל עמר. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאה אסטרוב. אליהו אדרי. עוזיה עמוס. רות עקב. חיה רחל לוי. יונה ויוסף שרעבי. מרים יהודה. שמואל למנכר. נעמה בת מנחם. ליאור רחמים. זק טל. עליזה מועלם. עליזה כהן. שרה אליאל. דוד ופריחה כהן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיכאל ועקני. דסביה ששפוטש. עישה דוד. ברכה סופן. כמיהה דרעי. כמיהה כהן. אלס טוביל. מרים בת רחל. נאה כהן. אילה שוד יל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציפיליה צילה לבית משפחת צימרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה